

Babylon a Harmagedon

Texty na tento týden

Zj 14,8; 16,19; Iz 52,9; Zj 18,1–10; 16,12–16; 1K 18,1–40; 1K 15,1.2

Základní verš

„Ta žena byla oděna purpurem a šarlatem a ozdobena zlatem, drahokamy a perlami; v ruce držela zlatý pohár, plný ohavností a nečistoty svého smilství a na čele měla napsáno jméno – je v něm tajemství: „Babylón veliký, Matka všeho smilstva a všech ohavností na zemi.““ (Zj 17,4.5)

Už jsme zmínili, že kniha Zjevení je plná obrazů a výrazů ze Starého zákona. Jako příklad můžeme uvést výraz Babylon, který se sice v knize Zjevení nachází vícekrát, ale ani jednou se nezmiňuje v souvislosti s dávno zaniklou říší krále Nebúkadnesara. Jan používá starozákonní symbol k vyjádření určité pravdy. V tomto případě starověký Babylon představuje nebezpečnou politickou a náboženskou mocnost, která utlačovala Boží lid. Ve Zjevení tedy Jan používá Babylon jako symbol obrovské politické a náboženské mocnosti, která se bude na konci času chovat obdobně.

Podobně je použit i výraz *Harmagedon*, který se sice nachází jen ve Zjevení (řecky), ale vychází z hebrejského slovního spojení, jehož význam je „Hora Megido“. Ve Starém zákoně bylo *Megido* pevnostní město, které se nacházelo na planině Esdraelon, na úpatí hřebene Karmel, a mělo důležité strategické postavení. V souvislosti s Harmagedonem se objevuje množství spekulací. Mnoho lidí očekává katastrofální vojenskou bitvu, která by se měla odehrát u Megida na konci světových dějin.

Tento týden se budeme věnovat podrobnějšímu studiu pojmů Babylon a Harmagedon. Budeme se snažit pochopit, co se nám Bible snaží prostřednictvím symbolů těchto dvou míst říci.

Budování společenství

- ▶ **Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?**
- ▶ **Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.**

„Vino jeho smilstva“

²[Anděl] zvolal mohutným hlasem: „Padl, padl veliký Babylón a stal se doupětem démonů, skrývá všech nečistých duchů a každého zlověstného a nenáviděného ptáka; ³neboť vínem Božího hněvu pro smilství té nevěstky byly opojeny všechny národy, králové světa s ní smilnili a bohatí kupci země bohatli z její rozmařilosti a přepychu.“ (Zj 18,2.3)

Osobní studium

Přečti si šest zmínek o Babylonu v knize Zjevení: Zj 14,8; 16,19; 17,5; 18,2.10.21. Co tyto texty hovoří o Babylonu v kontextu událostí na konci času? Uvažuj o těchto textech v souvislosti s charakteristikami starozákonního Babylonu.

Augustin ve svém díle *O Boží obci* (latinsky *De civitate Dei*) rozvíjí příběh dvou míst – Božího (nebeského) města a lidského (pozemského) města. Bible je vlastně příběhem dvou míst: Jeruzaléma a Babylonu. Jeruzalém je obrazem Božího města a zároveň Božího lidu smlouvy, o němž se mluví v celé Bibli (viz Ž 102,22; Iz 52,9; 65,19 a Zj 3,12). Naproti tomu Babylon je vyjádřením útlaku, pronásledování, násilí, falešného náboženství a otevřené vzpoury vůči Bohu.

Jméno „Babylon“, označující říši krále Nebúkadnesara, je v hebrejštině stejným slovem jako pojmenování města „Bábel“ (zmatek), ve kterém se lidé usilovali postavit Babylonskou věž (Gn 11,9). Když apoštol Petr píše svůj první list křesťanům, „kteří přebývají jako cizinci v diaspoře v Pontu, Galacii, Kappadokii, Asii a Bithynii“ (1Pt 1,1), posílá jim pozdravy z církevního sboru „v Babylónu“ (1Pt 5,13; B21). Z kontextu je jasné, že svůj pozdrav neposílá ze sboru, který sídlí kdesi v ruinách starého království v dnešním Iráku, ale ze samotného Říma, který se má brzy stát utlačovatelem církve. Způsob, jakým Petr pojmenovává Řím, je zajímavý především ve světle toho, jak s tímto termínem pracuje kniha Zjevení a jak představuje roli Říma.

Přečti si texty Zj 14,8 a 18,2.3. Jak tyto verše charakterizují a popisují jednání Babylonu ve vztahu k celému světu a ve vztahu k Božímu lidu?

Není pochyb o tom, že moc představená ve Zjevení jako Babylon, je zkažená a má na své okolí zničující vliv. Slovní spojení „opojil všechny národy svým smilstvím a dal jim pít z poháru hněvu“ (Zj 14,8) jasně ukazuje na falešné nauky a učení, na nesprávné jednání a na konečné důsledky, které z toho vyplývají. Babylon jako mocnost koná zlo, které má vliv na „všecky národy“ (Zj 18,3). Každý by se měl před touto mocností mít na pozoru, jinak se ani on nevyhne šířící se zkáze.

Aplikace

Uvažuj o světě, ve kterém žijeme: úpadek, útlak, útrapy a ukrutnosti. Jak se dá v takovém světě žít tak, aby si člověk udržel morální integritu a měl sílu žít v souladu s Boží vůlí?

Pád Babylonu

4A slyšel jsem jiný hlas z nebe: „Vyjdi, lide můj, z toho města, nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy. 5Neboť jeho hříchy se navršily až k nebi a Bůh nezapomněl na jeho viny. (Zj 18,4.5)

Osobní studium

Babylon byl skrz naskrz zkažený. A proto i přes obrovský vliv, který měl na celý svět, nakonec jednoho dne skončí v propadlišti dějin. Alespoň tak o tom mluví kniha Zjevení.

Přečti si text Zj 18,1–10. Co ses z těchto veršů dozvěděl o „velikém Babylónu“?

V těchto verších se opakuje poselství druhého anděla (Zj 14,8) o pádu Babylonu. Jde o zdůraznění důsledků zkaženosti Babylonu a úpadku, který šíří kolem sebe.

„Bible upozorňuje na to, že před příchodem Pána Ježíše bude satan konat ,kdejaký mocný čin, klamná znamení a zázraky a všemožnou nepravostí bude svádět ty, kdo ... nepřijali a nemilovali pravdu, která by je zachránila. Proto je Bůh vydá do moci klamu, aby uvěřili lži.' (2Te 2,9–11) Teprve až nastane takový stav a až se křesťanské církve plně spojí se ,světem', bude pád Babylonu úplný. Církve k tomu spějí, ale proroctví z knihy Zjevení 14,8 se naplní teprve v budoucnosti.“ (GC 389.390; VDV 258)

Pouze Bůh přesně ví, kdy se „naplno uskuteční“ toto proroctví a jak daleko od toho času jsme. Víme však, že podle těchto textů bude duchovní Babylon jednoho dne čelit Božímu soudu – a to pro svou obrovskou zkaženost a hříšnost. „Neboť jeho hříchy se navršily až k nebi a Bůh nezapomněl na jeho viny“ (Zj 18,5). Tento jazyk odráží starozákonní vyjádření související se starověkým Babylónem (Jr 51,9). Hlavní myšlenkou těchto slov je, že Boží soud je skutečně blízko.

Přicházející soud by nás neměl překvapit ani zaskočit. Vždyť už starověký Babylon čelil soudu (viz Da 5). Písmo na mnoha místech velmi jasně vyjadřuje, že jednoho dne se všichni budou muset zodpovídat ze svých činů – včetně Babylonu. Je povzbuzující, že jako křesťané máme na tomto soudu Obhájce – Ježíše Krista (1J 2,1). Kdyby nebylo Ježíše, náš osud by se příliš nelišil od osudu Babylonu.

Aplikace

Jak na tebe působí skutečnost, že viditelná nespravedlnost zůstává na tomto světě nepotrestána? V čem je pro tebe povzbuzením, že všechno bezpráví bude jednou čelit konečné Boží odplatě?

Harmagedon

¹²Šestý anděl vylil svou nádobu na velkou řeku Eufrat: a její voda vyschla, aby byla připravena cesta králům od východu slunce. ¹³A hle, z úst draka i z úst dravé šelmy a z úst lživého proroka vystoupili tři nečistí duchové, podobní ropuchám. ¹⁴Jsou to duchové ďábelští, kteří činí zázračná znamení. Vyšli ke králům celého světa, aby je shromáždili k boji v rozhodující den všemohoucího Boha.

¹⁶Shromáždili ty krále na místo zvané hebrejsky Harmagedon. (Zj 16,12–14.16)

Osobní studium

Ačkoli většina lidí – včetně mnoha křesťanů – neví o knize Zjevení téměř nic, jeden pojem je obecně známý – Harmagedon (Zj 16,16), česky i Armagedon (B21). I v světském pojetí se slovo Armagedon používá ve významu „pohroma, katastrofa nebo velké neštěstí“. Hollywood například vyprodukoval film s názvem *Armageddon* (1998) o obrovském asteroidu, který se řítí na Zemi a hrozí zničením všeho života. „Armagedon“ je v myslích lidí spojen s myšlenkou konce světa.

Mnozí křesťané, kteří znají knihu Zjevení, považují boj spojený s Harmagedonem za doslovný vojenský konflikt na Středním východě, který se odehraje před koncem světa. Podle jednoho z výkladů smete Izrael dvousetmilionová armáda z Asie. Jiní se orientují na různé vojenské a politické konflikty v této části světa, které podle jejich názoru přerostou v závěrečnou vojenskou bitvu v oblasti Megido.

Bible však přináší úplně jiný obraz. Písmo nepředstavuje Harmagedon jako zápas mezi rozhádanými národy, ale jako závěrečné vyvrcholení sporu mezi dvěma stranami kosmického konfliktu. Nejde tedy primárně o politický či ekonomický spor, ale o náboženský zápas, ve kterém však svou roli sehrají i ekonomické a politické faktory.

Přečti si text Zj 16,12–16. Co ses na základě těchto veršů dozvěděl o Harmagedonu? Co je pro tebe v tomto poselství nejdůležitější? Proč?

Všimni si především symbolického jazyka tohoto textu. Nečistí duchové vycházejí jako ropuchy „z úst draka i z úst dravé šelmy a z úst lživého proroka“ (je to odkaz na mocnosti ze Zj 13; „lživý prorok“ zde musí být odkaz na šelmu ze země ze Zj 13,11). Vidíme zde také odkaz na velký spor, když „duchové ďábelští ... vyšli ke králům celého světa, aby je shromáždili k boji v rozhodující den všemohoucího Boha“ (Zj 16,14). Ať už Harmagedon bude nakonec vypadat jakkoli, jde o celosvětový konflikt mezi silami Krista a silami satana. Nejde o místní bitvu v oblasti Megido – přesně tak, jak Babylon ve Zjevení neodkazuje na události kdesi v centrální části dnešního Iráku.

Aplikace

Uprostřed těchto děsivých událostí zaznívá: „Hle, přicházím nečekaně jako zloděj! Blaze tomu, kdo bdí a střeží svůj šat, aby nechodil nahý a nebylo vidět jeho nahotu!“ (Zj 16,15). Ježíš nás povzbuzuje poselstvím evangelia, zaslíbením svého příchodu a příslibem přikrytí našich hříchů jeho spravedlností. Jak ti tato zmínka pomáhá pochopit duchovní podstatu zápasu, ve kterém se nacházíme?

Vznik krize a hora Karmel

¹⁶Obadjáš šel tedy naproti Achabovi a oznámil mu to. Achab šel Elijášovi naproti. ¹⁷Když Achab uviděl Elijáše, řekl mu: „Jsi to ty, jenž uvádíš do zkázy Izraele?“ ¹⁸Ten odvětil: „Izraele neuvádím do zkázy já, ale ty a dům tvého otce tím, že opouštíte Hospodinova přikázání a ty že chodíš za baaly. (1Kr 18,16–18)

Osobní studium

Jaká je podstata velkého zápasu Harmagedonu (Armagedonu)? Řekli jsme si už, že řecký tvar *Harmagedon* je odvozen od hebrejského Har-Megido, což znamená „Hora Megido“. Problémem však je, že Megido bylo označením města a přilehlého okolí, ne však hory. V blízkosti Megida ale najdeme horu Karmel. Teologové se proto domnívají, že výraz „Hora Megido“ odkazuje na „horu Karmel“.

Pokud se na to podíváme ještě podrobněji, pak příběh Elijáše a falešných Baalových proroků na hoře Karmel můžeme vnímat jako symbol toho, co je představeno ve Zj 13. kapitole.

Včera jsme si ukázali, že Zj 16,13 se zmínkou o drakovi, šelmě a lživém proroku nás odkazuje zpět na události v Zj 13 a falešnou trojici, o níž jsme mluvili v deváté lekci.

Ve Zjevení 13 se celý problém vyhrocuje ve verších 13 a 14, když druhá šelma koná nadpřirozené činy, a dokonce i „oheň z nebe nechá před zraky lidí sestoupit na zem“ (Zj 13,13). Tyto události pak vedou k přímé konfrontaci mezi Bohem a satanem. Mezi těmi, kdo uctívají pravého Boha, a těmi, kdo se klanějí „obrazu šelmy“ (Zj 13,14).

Přečti si text 1Kr 18,1–18. Jak ti události na hoře Karmel mohou pomoci pochopit podstatu událostí, o nichž se hovoří ve Zjevení 13 v souvislosti se závěrečnou krizí?

Události na vrchu Karmel jsou v určitém smyslu popisem velkého sporu. Elijáš tento problém velmi jasně pojmenovává na konci uvedené stati: „tím, že opouštíte Hospodinova přikázání a ty že chodíš za baaly“ (1Kr 18,18). Zdá se, že je to shrnutí podstaty problému, který se v průběhu dějin projevoval těmi nejrůznějšími formami. Buď v našich životech uctíváme toho, „kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7), nebo uctíváme někoho nebo něco jiného. V případě událostí popsanych ve Zjevení 13. kapitole lidé neuctívali Hospodina, ale šelmu a její obraz. Neexistuje žádný kompromis, žádná zlatá střední cesta. Buď v životě stojíme na Boží straně, nebo na straně satana. Jde opravdu o hodně – a to nejen dnes, ale především v závěrečném zápase, kdy bude zcela odhaleno, kdo na jaké straně stojí.

Aplikace

Jak bys vlastními slovy vysvětlil podstatu krize, kterou vykreslují texty 1Kr 18,1–18 a Zj 13? Podle čeho můžeš vědět, na které straně ve vzniklé krizi stojíš?

Harmagedon a hora Karmel

³⁸ I spadl Hospodinův oheň a pozřel zápalnou obětí i dříví, kameny i prst, a vodu z příkopu vypil.

³⁹ Když to všechen lid spatřil, padli na tvář a volali: „Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!“

(1Kr 18,38.39)

Osobní studium

Přečti si text 1Kr 18,18–40. Oč v příběhu jde a jak končí? Jak tento příběh odráží události, které se odehrávají v závěrečném období dějin v mnohem větším měřítku? Při hledání podobností si dej pozor (nejen v tomto příběhu), abys při různých analogiích nezašel příliš daleko.

Během zápasu na hoře Karmel stálo proti Božímu proroku Eliášovi čtyři sta padesát Baalových proroků a čtyři sta proroků Ašéřiných (bohyně plodnosti a jedno z nejdůležitějších božstev v kenaanském panteonu). Za zmínku stojí, že zlo se vždy snaží počtem převýšit dobro. Na hoře Karmel se mělo ukázat, kdo je pravým, skutečným Bohem – Hospodin, který stvořil nebesa a zemi, nebo Baal, který je jen dalším projevem „draka“ a jeho úsilí oklamat a ovládnout svět (Zj 12,9).

Proroci Baala se modlili, aby jejich bůh seslal oheň a spálil připravenou obět. Celé dopoledne bezvýsledně křičeli na svého boha. „Volejte co nejhlasitěji!“ popíchoval je ironicky Eliáš. „Třeba je zamýšlen nebo má nucení anebo odcestoval. Snad spí, ať se probudí!“ (1Kr 18,27). A tak proroci zvýšili své úsilí. Postupně se dostávali do transu, řvali, skákali, bodali se meči, až byli celí krvaví. Všechno však bylo zbytečné, a tak se v době večerní oběti vyčerpaní vzdali.

Eliáš nechal svoji obět i připravené dřevo polévat vodou, až se vodou naplnilo celé okolí oltáře. A pak se Eliáš pomodlil poměrně jednoduchou modlitbou (1Kr 18,36.37). Hospodin v okamžiku spálil ohněm nejen obět a dřevo, ale i kamenný oltář a půdu kolem. Všem bylo okamžitě jasné, jaký je rozdíl mezi mocí pravého Boha a nemohoucností falešného božstva.

Přečti si text Zj 19,20.21. Porovnej osud Baalových proroků (1Kr 18,39.40) s osudem šelmy, falešného proroka a ostatních, o nichž se v těchto verších hovoří.

Přestože o Harmagedonu nám zatím zůstává poměrně hodně věcí nejasných, známe výsledek – zničení Božích nepřátel a obhájení Boha a jeho spravedlivých.

Aplikace

Přečti si text 1K 15,1.2 v souvislosti se závěrečnými událostmi a s poselstvím verše Zj 16,15. Přestože bezprostřední kontext se v Prvním listu Korintským liší od události Harmagedonu, jak souvisí hlavní myšlenka těchto veršů s posledními událostmi popsanými ve Zjevení? Jaké je hlavní poselství těchto veršů, když o nich uvažujeme současně?

Podněty k zamýšlení

„V příběhu o Harmagedonu se na několika místech objevují ohavní tvorové a odehrávají se nepříjemné události. Kromě toho však můžeme zahlédnout i něco osobnějšího. Ve Zjevení 16,15 zaznívá: ‚Hle, přicházím nečekaně jako zloděj! Blaze tomu, kdo bdí a střeží svůj šat, aby nechodil nahý a nebylo vidět jeho nahotu!‘ Tento text se nachází přesně uprostřed biblické stati, která hovoří o Harmagedonu. A nejen to. Můžeme v něm zaslechnout poselství Nového zákona o osobní přípravě na Ježíšův návrat a na události konce.

Dalším takovým textem je Zj 17,14: ‚Budou bojovat s Beránkem, ale Beránek nad nimi zvítězí, protože on je Pán pánů a Král králů – a ti, co jsou s ním, jsou povolání, vyvolení a věrní.‘ (Autorův překlad.) V obrovské závěrečné bitvě se objevuje armáda lidí, jejichž hlavním cílem není bojovat s ostatními a zničit je. Jejich cílem je, aby zůstali věrní Božimu povolání a vyvolení. Jde o zcela jiný druh boje, než jaký dnes vedou národy a různá povstalecká hnutí. Je to zápas o srdce – o upřímnou věrnost Beránkovi, který byl zabit (Zj 5,9.10.12; 13,8).“ (Paulien, Jon, *Armageddon at the Door*. Hagerstown: Autumn House Publishing 2008, str. 193)

Otázky k rozhovoru

1. *Co bys řekl člověku, který je přesvědčen, že většina událostí zobrazených v knize Zjevení je doslovných a uskuteční se na konkrétních zeměpisných místech? Co by takovým lidem mohlo pomoci pochopit, že takový výklad textu je chybný?*
2. *Viděli jsme, že Babylon svým vlivem ovládl celý svět. Uveďte některé hlavní zásady a doktríny Babylonu. Jak se můžeme naučit rozpoznat a odmítnout falešné učení?*
3. *V citátu z knihy Velké drama věků v části na pondělí se říká: „Teprve až nastane takový stav a až se křesťanské církve plně spojí se ‚světem‘, bude pád Babylonu úplný.“ Jako rozumíš výrazu „spojení církvi se světem“? V čem spočívá? Proč je poznání takového stavu důležité? Jak se před takovým nebezpečím můžete chránit jako sbor?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
